

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnénr. 9

Fylke: Rogaland

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Soknedal

Emne: Laurving

Bygdelag: Bakkebygda

Oppskr. av: Tobias Sel

Gard: Sel

(adresse): Hauge i Dalane

G.nr. 40 Br.nr. 1

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. *Egen erfaring*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

Fjelt i Soknedal 19-1-1882

SVAR

1 A Laur som ripet av trærne
 der laures enda i bygda Lau-
 vet reknes som almindeligt
 arvist for. men i de år som
 her er lite høi lauvet der ad-
 skilligt mer enn i de år
 en får rik høiarving. gan-
 ske når med høiarvingen
 har ikke forekommet på
 disse kanter. men i tørre
 år kan det bli adskilligt
 mindre høi enn når her er
 rikelig nedbør.
 Der ble nok lauvet mer for i
 tiden og så var der den ting
 at man flettet mer træerne
 for å få ~~mer~~ bork og tag. (neve)
 Jeg tror ikke man lauvet mer
 under siste verdenskrig enn
 ellers.

2 Stordauvingen tar en til med
 St Hans tider. I gamle tider og
 nå også for dem som har

gammeledags løer, hvor løegul-
 vet er stein ^{jord} eller grus kjerner
 man lauvet og sutter kjernerne
 med toppen - lauvet - op.

Disse sattes såpass tett at det
 blir kun den nakne del
 av kjernen - hvor der ikke
 er lauv - som kommer i be-
 røring med gælvet. ^{Det holder} laust

Stå har storparten av bønde-
 ne nyere moderne løer, hvor
 taket er bølgeblik men tidli-
 gere hadde nesten alle tak
 av bjørkenever og torv.

I den tid flettet hver bonde
 ihvertfall sågrøye never at
 han ~~at~~ kunne reparere
 taket samtidig fik man og-
 så bork - som bruktes til
 garving. Tiden når man
 fletter bork og tak - never av
 bjørken er ^{omkring} St Hans også
 av den grunn måtte man
 lauve på den tid.

Der flettes enda treer, og da
 særlig for borkens skyld,
 men ikke så mye som tid-
 ligere.

Der samles lauv av bjørk, og
 ravn ^{ik} og or, askelauv er bra
 men her er lite ask.

Man sier at man "lauver"

3 For det meste brukes ~~en~~ en

laussigd. en tegning av denne

1847

NORSK ETNOLOGISK GRANSKNING

vedlegges. Framgangs måten eller er at man holder laugrunen med venstre hånd, mens man med lauvkniven som holdes i højre hånd kutter av den lauvde del av denne.

Her omkring brukes det ikke å rispe lauvet av med handa.

- 4 Det almindelige er at man kutter træerne ned når man laaver, men det kendes også at man kyller træerne. Dette sidste er helst når træerne står i utmarken hvor der går kuer på beite.

Der er ingen regel hvor gamle kylletræer skal være, men de kyller i næsten manns-højde eller så højt at kuerne ikke får tak i de unge skud. I innmarken er det næsten ikke brukt å kyller træer.

Det kan vel gå an å kyller træerne hvert fjerde år.

Det kalles å "kijolla trænen". Der brukes ikke å rispe lauv av sådanne træer.

Der tas ikke særlig vare på kylletræer.

- 5 Der brukes ikke å opbevare lauvet på noen av de måter som er nevnt i dette spørsmål. derfor går det ut.

- 6 Kjerren blir fraktet heim på

1847

4
på forskjellige måter, har man
høiloer i utslatten - såkallte
ujørs loer - settes.. ei laustoa - kjør
over under høiet, ellers blir de
tatt heim med det første sam
me, er der anledning - etter er
terrenget slik at en kan kjø
re, blir de fraktet heim på
den måte. Er der ikke å kjøre
blir det båret heim i baretain
Det er ikke godt å si noe be
stemt om hvor store byrdene
er eller skal være, det kommer
an på hvor sterk vedkommen
de bærer er, en sterk mann
kan bære 15-16 kjerver ja gjer
ne mer, kvinner og mindre
sterke ^{manns} personer bærer adskil
ligt mindre. Er der anledning
til å ta dem - kjerveene - i båt
heim blir dette gjort.

Her er ingen feller lausteiger
hvert bruk har sin skog.

7 Dea blir tatt lauv båte i inn
marken og utmarken. Arbeidet
deles slik at mannfolka tar
kuggingen og kvistingen, kvin
nene kjerveingen.

8 Lauvet blir i gamle løer oppbe
vart som jeg nevnte i sp 2 i
såkallte laustoa på lögubve
under høiet. I nye moderne
løer tar man det som det
faller, mest stables man det

ved en vegg i løa, men det må
være lidt tørket eller vissent
før det stables sammen slik
I reinene år er man begynt med
at hugge ellers kviste av de
unge skud av grisevane.

Disse hugges av med lauvsigd
i en tykkelse av fra $\frac{1}{2}$ til 1
cm. man får altså det av tre-
st som elvane spiser. Dette må
helst tørkes lidt i sola el-
ler ligge ikke altfor tykt på
et luftigt pukkst. før det stab-
les sammen i løa. Dette har
den fordel at det tar mindre
plass. deruten kan man let-
tere gi det til kuer, enn for
eksempel laukjerver

Det er for det meste sauer
som får lauv det er skjelden
at disse får mer enn et
målatid om dagen, der er
ingen som får sauer eller
andre dyr på bare lauv.
En mann som har ca 20 sauer
fleier å gi dem 6-7 kjerver for
et mål.

9 Lauv av Bjørk, eik, osp, raun selje
apel, ask, lind og alm er alle
godt for.

10 Her er svært lite alm, men
har ikke hørt om noen
som risper dette lauv av
til grisevat.

Til sp. 11. 12
13. 14. og 15

Da der ikke er nogen feller skog
eller feller lauvving må disse
spørgsmål gå.

B Lauv som rakes sammen på
bakken.

1 La det først sies man kun
bruger lauv her omkring til
"sunnebreitda" i kalve-
grise- og sauegaren.

Det kalles lauv.

2 All slags lauv

3 man raker det sammen med
rive.

4 Det blir tatt heim i "kji-
per eller kurver og sekker.

5 Det er vel helst kvinner og
barn som raker lauv

6 Det oppbevares i en bing hvor det
kan ligge tørt.

7 Det brukes ikke til for for dyr.

8 Det anses ikke som godt for.

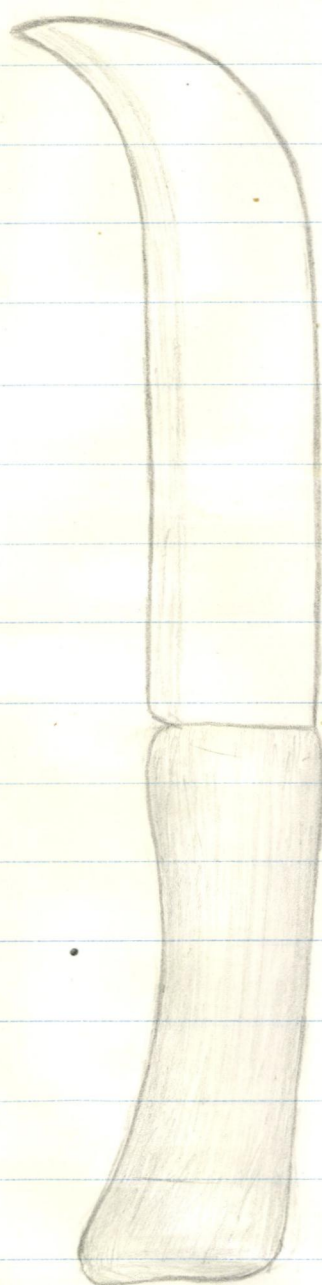
9 Det regnes ikke som nødfor her
omkring. men det kjenner at
Apallauv rakes inn om høsten
og brukes til for det skal
være bra til huse.

Der er ingen tradisjon at man
tidligere har benyttet nedfalle
lauv til for?

Tilleg til
sp. 2 i A.

Der kan lauves så lange lauvet
er grønt. der lauves adskilligt etter
slatten, men da kan man ikke
flette bork og never.

1847

Læringsid

1847